

ШКОЛСКА/ВРШЊАЧКА МЕДИЈАЦИЈА У НАШОЈ ШКОЛИ

"Често се у нашим годинама јавља неки пркос према многим стварима које нам говоре одрасли. То на извештан начин можда и јесте оно што ме инспирисало да се ангажујем у вршњачкој медијацији и учиним добро дело за своје другаре."

Вршњачки медијатор
ОШ "Ђура Даничић"

У оквиру програма превенције и заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања реализован је семинар за ученике, "Школска / вршњачка медијација". Обуку је одржала педагог Драгана Спасојевић, педагошки саветник, са ученицима 5 и 6. разреда у периоду од 18.11. до 21.11.2013. године. Одржано је 12 радионица.

Циљ програма је оспособљавање младих за примену модела посредовања/медијације у ненасилном решавању сукоба.

Медијација је начин решавања конфликта и превазилажења неспоразума у коме се трећа, неутрална страна појављује у улози медијатора, посредника између сукобљених страна.

У оквиру припрема за семинар реализовано је неколико активности.

Добијена је сагласност директора, Наставничког већа и Школског одбора за реализацију семинара.

Одржан је састанак са одељењским старешинама 5 и 6. разреда на коме су упознати су са циљевима, процедуром избора ученика, садржајем семинара и активностима након семинара. Поштујући организацију и реализацију часова редовне наставе, договорен је адекватан модел реализације семинара за ученике.

„Резултат медијације није ограничен искључиво на решење сукоба, него на учење нових способности комуникације те суочавања са сукобом на нов, превентиван начин“

Роберта Ди Роса

Одржани су часови Одељењске зајенице у свим петим и шестим разредима на којима је испоштована демократска процедура избора ученика. Ученици су обавештени о циљевима семинара, медијацији и критеријумима за избор ученика. Сваки ученик је добио критеријуме избора ученика и предложио три ученика који испуњавају услове. Већином гласова изабрано је по четири ученика, представника одељења.

Изабрани ученици су потписали сагласност за похађање семинара а родитељи су дали писмену сагласност за учешће деце на семинару.

Изабрани су следећи ученици:

Пети разред:

5-1 Петар Вујко, Лука Ђирковић, Лена Станковић, Тара Шошкић;

5-2 Урош Марић, Мила Рамона Радовић, Невена Младеновић, Даница Њего;

5-3 Лука Димитријевић, Милица Долашевић, Нађа Костић, Маја Лукић

Шести разред:

6-1 Ања Камалјевић, Тамара Финк, Андријана Павловић, Наталија Читлучанин;

6-2 Александар Илић, Маја Радовановић, Софија Поповић, Александар Раденковић, Ања Цвијетиновић;

6-3 Михајло Вуковић, Теодора Булат, Филип Јањетовић, Вељко Жорић

Током четири дана семинара бавили смо се врло интересантним темама: слушањем, ненасилном комуникацијом, сарадњом, бесом, сукобима, различитим начинима виђења ствари, корацима у медијацији, гледали смо филм о медијацији, сумирали, славили и заветовали се. Циљеви, садржаји и активности били су прилагођени узрасним карактеристикама ученика и принципима радионичког рада. Ученици су имали прилику да на интерактиван начин сазнају и размењују искуства и знања, да кроз игровни контекст слободно изражавају своје потребе и емоције.

Заслужује да буде поменуто да су ученици били активни, вредни, опуштени, мотивисани и да су са пажњом пратили, уживали и учествовали у радионичком раду. Трудиле су се и успешно савладале предвиђене садржаје.

Потврда наведених констатација добијена је кроз евалуацију семинара. Своје утиске ученици су изразили на следећи начин: допао ми се модел ненасилне комуникације, супер су кораци за медијацију, то што су сви научили како друге да слушају и како да не упадају другоме у реч, све ми је било корисно и потребно да знам као снажење да постанем медијатор, цео семинар је користан, допало ми се што смо за сваку радионицу добијали материјал за рад, све што сам научила је супер и то што ћу сада моћи да помогнем другима, стална подршка педагога, другара – медијатора, сва знања која смо стекли су непроцењива, научио сам да се контролишем, да се смирим, да активно и са пажњом слушам, да слушамо једни друге, јако ми се допао филм о медијацији.

„Будући да ратови започињу у човековом уму, управо ту, у човековом уму, морају се подићи и бедеми мира.“

Из Повеље UNSECO-а

На крају семинара приредили смо мало славље и заветовали се. Ученици су имали потребу да кажу још и ово: недостајаће ми све ово, сви су били супер, духовити, забавни, дружељубиви, друштво је било екстра, феноменално, била је пријатна атмосфера, педагог је пажљиво објашњавала да би нам свима било јасно, драго ми је што сам изабрана, ово је најбољи семинар на свету, ово су ми најлепши дани ове године, сви су били активни, сложни, радили смо као тим и није било лоших идеја, сви смо били равноправни и могли смо да изражавамо своје мишљење, увек смо имали времена за игру, седели смо "као витезови округлог стола" ... и на крају коментар једне ученице јасно говори о отворености и емотивној карактеристици обуке и атмосфере "све што сам крила, рекла сам, све сто смо добили имало је некакву вредност, хвала вам".

Након обуке у нашој школи је почео да ради Медијаторски кутак. У њему обучени ученици/медијатори дежурају два пута недељно и разговарају са ученицима који су имали сукоб. Позивамо све вршњаке који желе да размене искуства са својим другарима/медијаторима да дођу уторком и четвртком у уионицу бр.15 за време 7. часа.

Драгана Спасојевић, педагог

Најчешће заблуде о вршњачкој медијацији или неопходно штиво за медијатора "новајлију"

"Искуство и вештине које смо стекли на семинару о медијацији, памтићу цео живот. Радујем се што ћу радити у медијаторском тиму и тако наставити овај семинар."

Вршњачки медијатор
ОШ "Ђура Даничић"

Ученици основне школе не могу да буду медијатори јер су сувише млади

Заблуда: Узраст није пресудан фактор у процесу медијације. Добра медијација је резултат децентрације, вештине слушања и заинтересованости да се проблем реши. У томе могу подједнако бити успешни и основци и средњошколци. Школски медијатори су оспособљени ученици који помажу да се конструктивно реше конфликти у школи.

Медијација треба увек да се заврши решавањем проблема.

Заблуда: Иако је решење проблема пожељни циљ медијације, то није једини начин да се медијација заврши. Идеја медијације је да се сукобу приђе на конструктиван начин, да се стране у сукобу подстакну да чују једна другу, да разговарају о потребама и очекивањима које имају од друге стране. Када се овај циљ оствари током медијације, можемо да кажемо да је медијација била успешна.

Ако медијација не успе, одговоран је медијатор

Заблуда: Улога медијатора је да помогне странама у сукобу да чују једни друге и да их подстакне да трагају за адекватним решењима, а да ли ће успети зависи и од самих особа у сукобу и од њихове спремности да таква решења нађу.

Најбољи медијатори су ученици са одличним успехом.

Заблуда: За успешну медијацију су веома битне неке особине личности, као што су: отвореност, сигурност у себе, спремност да се прихвати различитост, могућност самоконтроле, способност децентрације, емпатичност и др. То што је неко одличан ученик не мора да значи да је успешан медијатор.

Медијација је брз и ефикасан начин да се у школама побољшају односи и створи позитивна клима у којој нема сукоба

Заблуда: Медијација није чаробни штапић којим ћемо решити све сукобе и остварити апсолутну хармонију. Успешна медијација може да буде ефикасан начин за побољшање међусобних односа, али је она процес који није брз, који захтева време, стрпљење и који не мора да одмах да видљиве резултате. Процес медијације може да буде отежан чињеницом да нису све особе подједнако заинтересоване за учешће у медијацији. Многи не верују да медијација може да реши њихов проблеми и бирају да проблем решавају на друге начине. Чак и најуспешнија медијација не значи да је сукоб заувек отклоњен јер су сукоби саставни део односа међу људима.

Вршњачка медијација је пројекат чија примена у школи захтева много материјалних/финансијских средстава

Заблуда: За реализацију програма вршњачке медијације у школама потребна је пре свега добра воља, обучен тренер за вршњачку медијацију, тимски рад, сарадња и подршка осталих колега и ученика. Материјална средства нису пресудна.

Вршњачка медијација може да реши све проблеме и сукобе који постоје у школи

Заблуда: Неки проблемни превазилазе оквире вршњачке медијације. У неким ситуацијама, као што су физичко насиље, грубо кршење дечијих права и др. потребно је обратити се директору, наставнику, стручном сараднику или неком другом надлежном органу.

Наставници су бољи медијатори од ученика зато што имају више искуства

Заблуда: Претходно искуство често одмаже у процесу медијације јер оно може да нас ограничава кроз унапред дефинисане слике проблема и могућих решења, тако да нисмо довољно отворени за "сада" и "овде". С друге стране, млади боље разумеју потребе, очекивања и проблеме које њихови вршњаци могу да имају, опуштенији су и отворенији са својим вршњацима, лакше им је да међусобно разговарају, лакше се идентификују са својим вршњацима и лакше прихватају сугестију. Ученици се на тај начин уче да преузимају одговорност, партиципирају тј. учествују и активно остварују своја права.

Драгана Спасојевић, педагог

п.с. Имам пуно слика и продуката са семинара па ми реци колико има места и колико ти треба.